

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Валентин Пенчев Василев

Висше училище по сигурност и икономика, Пловдив

- №29680 Регистър за академични длъжности в НАЦИД: <https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/29968>
- <https://orcid.org/0000-0002-0074-9578>
- Scopus ID: 58533458600
- <https://www.researchgate.net/profile/Valentin-Vasilev>
- https://scholar.google.com/citations?user=J3V_gIAAAAAJ&hl=bg

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор”

в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.8. Икономика

докторска програма „*Финанси, застраховане и осигуряване*“

Автор: Мурат АЙТИМУР

Тема: ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА СТРОИТЕЛНИЯ СЕКТОР В ТУРЦИЯ – ПРЕГЛЕД НА НАСТОЯЩИТЕ И БЪДЕЩИТЕ ТЕНДЕНЦИИ

Научен ръководител: проф. д-р Юлия Добрева

1. Общо описание на представените материали

Със заповед Заповед №129/20.03.2024 на Ректора на Висше училище по застраховане и финанси проф. д.ю.н. Борис Велчев съм определен(а) за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.8. Икономика. Автор на дисертационния труд е Мурат АЙТИМУР – докторант в самостоятелна форма на обучение, с научен ръководител проф. Юлия Добрева.

Предадените от Мурат АЙТИМУР материали включват документи по представен опис и включват: дисертационен труд, автореферат; списък с публикации; справка за изпълнение на минималните изисквания; резюмета на публикациите; творческа автобиография. Докторанта е приложил списък с 3 /три броя/ публикации, на английски език и издадени в издания на висшето училище.

Документацията е оформена прегледно и улеснява рецензента при неговата работа по запознаване и оценка на научната продукция и автобиографичните данни на кандидата. Приложената от кандидата документация е изцяло валидизирана и отговаряща на изискванията, посочени в релевантната национална и вътрешна за висшето училище нормативна база.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Мурат АЙТИМУР притежава магистърска степен от „University: Baku State University“, Faculty: Faculty of Engineering and Architecture, както и бакалавърска степен от „Firat University“, Faculty: Faculty of Engineering в областта на гражданското инженерство.

Практическият опит на кандидата е тясно свързан със стойтелния бранш, като прилежава богата експертиза с работни периоди в редица компании в Турция, Туркменистан и Азербайджан /ANATOLIA BUILDING COSTRUCTION; GARANTI KOZA BULGARIA; TORUNLAR REIC; POLAT CONSTRUCTION; ERSE CONSTRUCTION – TURKMENISTAN; EKSIUGLU CONSRUCTION INDUSTRY; CENAY CONSRUCTION – AZERBAIJAN; DAP CONSTRUCTION; ECE CONSTRUCTION INC., и други/.

Този опит е предпоставка към интереса към темата и към високата практическа стойност на поставените цели в дисертационното изследване.

Образованието и практическият опит на докторанта са релевантни изцяло към темата на разработения от него дисертационен труд.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 129 страници, от които 103 страници текст на дисертационния труд. Използваната литература включва 147 източника на английски и турски език /без да са номерирани в представения текст/ и приложение. Текста е структуриран в увод, изложение в три глави, заключение, литература. Има разминаване в посочените в съдържанието страници и основния текст.

Правилно е формулирана основната изследователски цели на дисертационното изследване, а именно:

- Да се изследват емпирично факторите, влияещи върху финансовите резултати на регистрираните строителни фирми, измерени чрез възвръщаемост на капитала.
- Да се анализират качествено различните стратегии за финансиране, техниките за намаляване на риска и механизмите за контрол, използвани в строителни компании с различна големина.

- Да се свържат емпиричните констатации с установените теоретични рамки за финансово управление и моделиране на панелни данни, за да се оценят моделите в сектора.
- Да се синтезират както количествени, така и качествени доказателства за цялостно разбиране на най-добрите практики във финансовия надзор, бюджетирането и реакцията при кризи, възприети в индустрията.

Чрез подход със смесени методи, включващ панелен регресионен анализ и интервюта, това проучване се стреми да предостави нови емпирични прозрения за недостатъчно проучените финансови процеси в строителния сектор. Той има за цел емпирично да профилира и теоретично контекстуализира финансовото управление в тези компании, за да обогати базата от знания за тази икономически важна индустрия. В структурно отношение е постигнат добър баланс, като в съдържателен план научното изследване включва следните правилно изяснени цели и приоритети.

В „Обща характеристика на дисертационния труд“ се представят ключови компоненти, свързани с избора на тема, както и научната обосновка по реализацията на дисертационното проучване.

В Глава 1. Теория на финансовия мениджмънт на строителството, се поставя акцент на теоретичните основи на финансовото управление в сферата на строителството. В главата успешно са представени основните моменти в теорията, свързана със строителния бранш, като може да се забележи практическия опит и познания на докторанта в тази област.

В Глава 2 Развитие на строителния сектор в Турция се прави опит за критичен анализ на спецификата на бранша в Турция. Този теоретичен научен разрез е направен прецизно и високо професионално. Подборно и изключително детайлно са описани и анализирани отделните строителни ниши и области, като е приложена богатата фактология и данни, които са актуално комбинирани с поставените в дисертацията цели.

В Глава 3 Подходи към финансовия мениджмънт на строителните фирми – Казус Цел на изследването е представен авторов анализ и проучване, на базата на направени от него интервюта и събиране на емпирични данни. Подхода е оригинален и спомага за изграждането на дисертационния труд, като анализа е направен на добро равнище и спомага за постигане на поставените цели.

В заключението се поставя акцент върху някои ключови предизвикателства пред строителния бранш в Турция и очакваните предизвикателства в следващите години. Този подход заслужава адмирации.

Разбира се, тук е мястото да се отбележи и нещото научно ръководство на проф. Добрева, което безспорно се е отразило на качеството на научното изследване и което следва

традициите за високи научно-практически постижения в дисертационните изследвания на вуза. Още веднъж ще подчертаем, че приемаме достоверността на материала, върху който се градят приносите на дисертационния труд като авторов продукт, като нямам основания и доказателство за различно мнение.

4. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

Приносните моменти, изведени в дисертационното изследване, без да са обобщени от автора по изричен начин /в дисертацията са представени приноси, обобщения и изводи, без да е направена подобна препратка в автореферата/, могат да се отнесат към такива с теоретичен и практически приносен характер.

В теоретичен план, резултатите от проучването са важни от гледна точка на повишаване на текущото ниво на познания на съответните страни за сектора. Както за политиците, така и за ръководството, данните, които ще бъдат получени от проучването, ще бъдат полезни при определяне на ефективни управленски практики за финансов успех.

Резултатите от изследването могат да се насочат към стратегии за управление на риска и диверсификация на финансовите ресурси, за да се гарантира финансова устойчивост, особено по време на криза.

Внимание заслужава и извода, че се очаква се компаниите да разработят нови методи, инструменти и модели в тази посока. Интегрирането на бързото развитие на технологиите в процесите на финансово управление също е важно.

Според автора, тези приноси са жизненоважни в един бизнес свят, който все повече цени гъвкавостта, ефективността, и финансови резултати, включително в специфичния бранш на стоителството.

Друг интересен приносен момент е свързан с извода, че с цифровизацията на системите за отчитане и анализ се създават усъвършенствани системи, които могат да правят бързи прогнози, като използват анализ на големи данни. По този начин е насочен към незабавно адаптиране към променящите се условия. Като цяло адаптирането към променящите се икономически условия, минимизирането на излагането на риск и възприемането на гъвкав подход на управление са от решаващо значение за финансовия успех на фирмите.

Изследването може да послужи като основополагаща референция за практики, които искат да възприемат принципите на финансовото управление в строителния бранш, за да се справят с организационните предизвикателства и подобряване на финансовите резултати.

Може да се обобщи, че според изискванията за придобиване на ОНС „Доктор“ са налице предпоставки за получаването на положителна оценка от позицията на идентифициране на приноси моменти и тяхната значимост.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите, приложени към документацията са: 3 /три/ статии на английски език, самостоятелни, като едната е под печат. Всички са в издания на Висшето училище по застраховане и финансови ВУЗФ/ - 2 в сп. “Управление в бизнеса и публичния сектор” и 1 в „VUZF Review“.

Разработките са свързани тематично с дисертационното изследване.

Налица са количествени предпоставки за положителна оценка в тази част на работата на докторанта.

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

В приложената справка за изпълнение от докторанта на минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в професионалното направление 3.8. Икономика са налице изискуемите точки /80 точки/, които са доказани по релевантен начин в документацията.

7. Автореферат

Автореферата е в обем от 30 страници и е композиран съгласно изискванията и традициите за този специфичен компонент от процедурата, и отразява всички основни части на дисертацията, с оглед на което се дава възможност да се открият ясно постигнатите научни и приложни резултати и приноси.

8. Критични забележки и препоръки

Към докторанта имам следните препоръки и научно-методически бележки:

- ✓ Препоръчително е да се повиши публикационната активност в издания в чужбина, с оглед на разширяване и популяризиране на творчеството и идеите на научните и изследвания, както и в такива с по-високи индекси на цитируемост;
- ✓ Макар и да не е основна задача на дисертацията, липсва достатъчна препратка към опита на водещи в строителния бранш държави в някои релевантни компоненти на дисертационната разработка. Този сравнителен контекст би добавил стойност на

разработката. Такава заявка има в текста, но е слабо застъпена и определено изследването би спечелило от подобни препратки и добри практики.

Посочените бележки и препоръки не намаляват стойността на научната разработка, а са насочени към повишаване на ефективността в бъдещите научни търсения на докторанта, в чиято успеваемост съм убеден.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд „ФИНАНСОВИ АСПЕКТИ НА СТРОИТЕЛНИЯ СЕКТОР В ТУРЦИЯ – ПРЕГЛЕД НА НАСТОЯЩИТЕ И БЪДЕЩИТЕ ТЕНДЕНЦИИ“, разработен от Мурат АЙТИМУР, *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти във Висшето училище по застраховане и финанси.

Резултатите от научното изследване показват, че докторантът Мурат АЙТИМУР **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3. 8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Мурат АЙТИМУР в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика; докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“

15.04. 2024 г.

Рецензент:

(проф. д-р Валентин Василев)